

אין צורך בקשר סיבתי בין מידע פנים לעשיית השימוש בו לצורך עבירת שימוש במידע פנים

העובדות:

יוסף ויובל מהרשק הינם בעלי השליטה והמנהלים של חברת התכוף, שמניותיה נסחרות בבורסה. במהלך השנים 1992 ו-1993 הם פתחו במיזם חדש להרחבת פעילותה של החברה. מרכז ההשקעות של משרד התעשייה והמסחר הכיר במיזם כתוכנית מאושרת לצורך החוק לעידוד השקעות הון. האישור ניתן לשניים ביום 13.12.1992, והובטחו בו למיזם הטבות בסך מיליוני שקלים. מידע זה נותר בסוד ולא דווח עליו לרשות לניירות ערך, עד ליום 18.2.1993, בו דיווחה החברה לרשות על כריתת חוזה מיזם ועל הסכמתו של מרכז ההשקעות להעניק למיזם מענקים שונים. במקביל לפעילויות להקמת המיזם, ובטרם נודע דבר קיומו של המיזם ברבים, רכשו השניים מניות של החברה. לפיכך הועמדו לדין בעבירה של שימוש במידע פנים בידי איש פנים והורשעו. מכאן הערעור.

השאלה המשפטית:

האם נדרש, לצורך ביצוע עבירת השימוש במידע פנים, כי יתקיים קשר סיבתי בין המידע המצוי בידי איש הפנים לבין העסקה שביצע איש הפנים?

בית המשפט העליון פסק (מפי השופט מישאל חשין):

1. שורשי האיסור המוטל על איש הפנים לעשות שימוש במידע פנים מוזנים בתכלית מוסרית ובתכלית מעשית. **התכלית המוסרית היא למנוע מאנשי פנים בחברות לנצל לטובתם האישית – וממילא, על חשבונם ולרעתם של אחרים – מידע פנימי מהותי שבא לידיעתם בתוקף תפקידם, מידע שאינו גלוי למי שאינם קשורים בחברה.** מידע זה עשוי להשפיע על שוויה של החברה ושל ניירות הערך שהנפיקה, והוא מקנה לאנשי פנים יתרון על פני ציבור המשקיעים שהמידע לא הגיע אליו כך שנפגעת ההגינות שבמסחר. **התכלית המעשית הינה הבטחת קיומו ושרידותו של שוק ההון כשוק שאנשים באים בו ואינם חוששים מלהשקיע בו.** השוק מיוסד על כללי משחק הוגנים, וראש וראשון בהם הוא עקרון הגילוי, השקיפות והשוויון במידע. משקיע בשוק ההון יודע כי משקיעים אחרים שווים לו במידע וכי המידע שלעניין נגיש הוא לכל. אם מקצת מן המשקיעים – אותם אנשי פנים – ישיגו יתרון על פני אחרים בזכות המידע שברשותם, ייפגם באורח אנוש עקרון השוויון. הדבר יביא מאליו לפגיעה באמינותו של שוק ההון והמשקיעים ידירו רגליהם מן השוק.
2. הנאשמים מסתמכים בערעורם על תכליתו של החוק והוא הצורך למנוע מאיש הפנים לנצל לרעה מידע פנים שבידו לעשות עסקה עם אנשים שאותו מידע פנים אינו מצוי בידיהם. **פירוש הדברים הוא, לטענתם, כי ביסוד העבירה חייב שיתקיים קשר סיבתי בין מידע הפנים לבין עשיית העסקה, ובהיעדרו אין העבירה מתקיימת.** דהיינו: אם רכישת המניות בוצעה ללא קשר לאירוע כלשהו בחברה, לא תקום עבירה של שימוש במידע פנים.
3. סעיף 52 לחוק ניירות ערך קובע כי "איש פנים בחברה העושה שימוש במידע פנים, דינו – מאסר חמש שנים או קנס... " **שלוש יסודות יוצרים את העבירה של שימוש במידע פנים בידי איש פנים: איש פנים; העושה שימוש; במידע פנים.** שלושה יסודות אלה הוגדרו במפורש ובמפורט בחוק, ותחומי התפרשותם נקבעו בצמוד לטעמים שהולידו את האיסור על שימוש במידע פנים.

4. "איש פנים" מוגדר בסעיף 52א לחוק ניירות ערך, בין השאר, כ"מנהל, מנהל כללי, בעל מניות עיקרי בחברה או אדם אחר שמעמדו או תפקידו בחברה או קשריו עמה נתנו לו גישה למידע פנים..." או בן משפחתו.
5. המושג "מידע פנים" אינו כולל כל מידע המצוי בתיקי החברה ובראשיהם של אנשי הפנים אודות החברה. מידע פנים הוא רק מידע העשוי להקנות לאנשי פנים יתרון לעת המסחר בניירות הערך של החברה והוא מידע שלא ניגלה לציבור ואשר אילו נודע לציבור היה בו כדי לגרום שינוי משמעותי במחיר נייר ערך של החברה.
6. היסוד של "איש פנים" והיסוד של "מידע פנים" נתקיימו בענייננו על דעת הכול. היסוד השנוי במחלוקת בענייננו הינו יסוד "השימוש" במידע פנים. יסוד זה מוגדר בסעיף 52ב לחוק כ"העושה עסקה בנייר ערך של חברה... כאשר מידע פנים מצוי בידו".
7. לשון החוק פשוטה וברורה: איש פנים ובידו מידע פנים אסור בעשיית עסקה בנייר ערך של החברה. אין בלשון החוק כל קישור של קשר סיבתי בין מידע הפנים לבין עשיית העסקה בנייר ערך של החברה. משכך, אסור לכל "איש פנים" אשר מידע פנים בידו, לעשות עסקה בניירות ערך של החברה. די בכך שיתקיימו שלושת יסודות אל – "איש פנים", "מידע פנים", "שימוש" (עסקה) – אשר ייפגשו בה בעת במקום אחד על מנת לבסס את יסודות העבירה, ואין צורך בהוכחת כל קשר סיבתי בין מידע הפנים לבין העסקה.
8. מניעיו של איש הפנים בביצוע העסקה אינם מיסודות העבירה. לביצוע העבירה של עשיית שימוש במידע פנים, די לה לתביעה כי תוכיח כי העסקה נושא הדיון נעשתה בידי איש פנים תוך מודעות לכך שהוא עושה שימוש במידע פנים, אין צורך להוסיף ולהוכיח כי הנאשם ביקש לעשות רווח או למנוע הפסד.

ההחלטה:

הערעור נדחה.